

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 389. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14val-shoot-idm140708761037376/facsimile.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

Første Bog

I

At Menneskene kan klumpe sig sammen i saa smaa Reder – holde ud at leve dér – ovenikøbet kalde Reden for en nærsom og hyggelig lille Kobstad!

Og i saadan et Hul – i *dette* Hul – er jeg selv født! tænkte Gerhard. Gud véd, hvor mange af sine Ufuldkommenheder og Mangler man skylder de første, bestemmende Barndomsindtryk?

For fem Ore Intelligens fordelt paa et Par tusind Individuer af begge Køn – uden at medregne Børn og Hunde. Brødnid, Sladder og politisk Ufordragelighed. Et Kastevæsen, tilsyneladende medgørligt, i Virkeligheden ufordrageligt som det indiske. Hæver Hovederne paa hele Menigheden gaar Tidens og Menneskehedens store Spørgsmaal som en Flok svirrende Duer. Ingen har Bud efter dem, ingen sender Brev med dem. En Plaskregn er – som Franskmanden siger – en Begivenhed; og den Ulykkelige, der oprindeligt kom hertil med en og anden Idé at tære paa, vil inden faa' Aars Forløb finde sig tommere end den stupideste Hovedstadsfilister. At være blandt de fremligste Honoratiorens her, er at være paa Frysepunktet af Kultur. Man skulde tro, at alle Byens Figurer var udsprungne af en Lystspildigers Opfindsomhed. Man smiler – indtil man opdager, at disse Figurer er Mennesker og har samme Fordring, som En selv, paa at ville tages alvorligt. Og har man opdaget det, saa véd man ikke, om man skal give sig til at græde.

Gerhard havde været der et Par Dage kun; og han vidste Alt, kendte dem alle. Lægen og Borgmestren, Provst og Apotheker, den store Agent og den lille Toldkontrollør, de Handlende, Skipperne, Haandværkerne, de Fattige, Kroblingerne, Idioterne, den

»gale« Side – alle forekom de ham at høre med til et Farce-Optog. Men da han saa', hvor alvorligt søvndysset, med hvilken Følelse tillige af Ansvar og Egenværdighed de bevægede sig i deres Rolle – uden at han samtidig mærkede et Digtersmil, en dramatisk Hensigt bagved – saa gruede han.

Der gives altsaa et Værre end Døden; – der gives et Ophør, en Tilintetgørelse, som *lever*.

Han kunde intet ytre til dem; thi de forstod ham ikke. Deres Sprog var et andet end hans – og dog gjorde de Fordring paa at tale et fælles. Det var Synd – syntes han – at ironisere over dem; og naar han i sit stille Sind vilde beklage dem, saa mærkede han, hvor deres Selvsikkerhed irriterede ham. Forholdet var utvivlsomt det, at de paa samme Tid var bange for ham og saa' ham over Hovedet. De kunde intet faa ud af ham, saa reserveret han var; og de havde paa Fornemmelsen, at han kiggede dem »durk«. – – –

Mødet med Kusinen havde straks forstemt ham. Hun vilde kaste sig om hans Hals og i samme Øjeblik stod de begge to stille, saa' paa hinanden og kunde ikke finde hinanden. Hvor Fattigdom og sørgelige Forhold dog vansirer og skæmmer!

Og saa *denne* Fattigdom, der til en Begyndelse har Dannelse, Ungdomsfinhed, Selvfølelse at dække sig med – og som Tomme for Tomme sænker Niveauet som endnu smiler, endnu i Snittet paa en plettet Kjole søger at maskere sig og dog er Masken faldet og Smilet en sørgelig Grimace!

Aa hvor det skar ham i Hjertet – og dobbelt, da han saa', hvorledes hans Bevægelse straks blev iagttaget og slog et Saar – *et* af de mange, som var tilføjet dette brave, energiske og kærlige Kvindehjærte.

Du – finder mig – vist meget forandret? spurgte hun med et trist Koketteri, idet hun saa' ned ad sig, skød de halvt-snuskede Børn tilside og pegede paa en Stol i den mer end halvt snuskede Stue.

Han nænnede ikke at lyve. Man bør altid nænne at lyve lidt overfor en stakkels Kvinde – tænkte han, men sagde: Ja – jeg fin-

der Dig unægtelig forandret. Kære, hvor gør det mig ondt for Dig!

Jamen – Du maa ikke sige noget Haardt til ham. Lov mig det! Han er, med alt det, virkelig god imod mig – og Børnene hænger ved ham og – desuden – det nytter jo ikke noget. Det er en gang som det er! sagde hun.

Der var ingen Taarer i disse Øjne – ikke længer. Saa meget mere følte han sig snæret om Hjertet ved dette Udtryk – Ediths eget! Han klappede Børnene paa Hovederne; en lille Pige, en Vildkat, entrede op ad ham; hun blev vist ud af Moderen; Barnet havde Moderens Ungdomsøjne – men nogle stygge Lader – maaske fra daarlig Omgang paa Gaden – maaske Arv fra Faderen, Hr. Alfred Ottosen, hvem Gerhard ikke saa' Han var just paa denne Tid ude i Byen – til et Møde – et Møde i Anledning af »Akkorden« – forklarede Kusinen med en pinlig Omhyggelighed i at vælge saadanne Udtryk, der kunde berolige Fættren.

Gerhard tænkte ved sig selv: Han sidder paa Værtshus!

Saa gik de lige til Sagen, talte om Gælden, om Kavtjonister, det besvegne Beløb den af de »store« Købmænd, som var strengest mod Hr. Ottosen om Mulighed for at begynde Noget igen. Fru Ottosen fremhævede sin Mands Arbejdsevne og hans Sorgløshed – alle hans selskabelige Anlæg, for L'hombre, Pianofortespil, Dilettantkomedie – hvilken udmærket Taler han var – hvor virksom i det politiske Liv hvorledes han havde kæmpet imod de stedlige Venstremænd og holdt Foredrag imod Socialismen Dernæst talte de om at indløse nogle Møbler – om hvorvidt Gerhard vilde medvirke ved en privat Forestilling, som de tidligere L'hombrevenner blandt Honoratiores havde stillet i Udsigt om Gerhard muligvis vilde skænke et Maleri til Bortlodning – om han havde mange Bestillinger – om hvordan hans Kone levede – om hun var saa smuk, som man sagde; osv.

Og som de talte, følte Gerhard Niveauet sænke sig Trin for Trin, en Kloft aabne sig med et sørgmodigt Svælg mellem ham og dette stakkels falmede Kvindemenneske dér! Hvor var hendes Ungdomsfrejdighed og hendes Pige-Undseelse? hendes altid

hungrige Intelligens, der havde arbejdet saa kvikt omkap med den grønne Student og Maler? At han med *hende* skulde tale om mislige Affærer – uden at hun rødmede! At »Venstremænd og Socialister« for hende var bleven til Ondet – som Helten Ottosen bekæmpede – medens hun ydmyg nævnede L'hombre-Honoratiøres og Gerhards smukke Kone – sammenfattende dem under Et, som man nævner og misunder Jordens Mægtige! Hun, den revolutionære Kusine – hans Ungdomsleges ironi-ombæltede Valkyrie!

Ravnekrog, Næringsorg, Fattigdom, Forkuelse!

Han havde Taarer i sit Hjærte, da han afslog at tage til Takke dér til Middag. Han havde allerede bestilt Maden til sig paa Gæstgivergaarden – sagde han. Men til Aften skulde han komme – for at hilse paa hendes Mand.

Og da han gik, idet han med et Haandtryk besvarede hendes halvt hysteriske Tak, kunde han have grædt ved hendes Øjekast: saa pinligt-bønligt – en Bøn om ikke at være haard imod Manden Manden, hvem hun skammede sig ved – og elskede!

Altsaa, den Følelse *kan* dog ikke dø! sagde han ved sig selv. Eller – er det Vanen, Nøden, der binder hende til ham – og saa en Rest af Stolthed overfor mig – mig, hvem hun sidst af alle vilde vise sit Indres virkelige Misère for? Hvem véd! –

Han spiste til Middag paa Gæstgivergaarden, hvor han lod Maden bringe op paa sit Værelse. For hver Bid, han tog, faldt han i Tanker af dem, man med Anstrengelse maa rive sig ud af; han *vilde* ikke fortryde, at han havde handlet, som han havde. Det var jo hans Ungdoms Gæld, han betalte at sige, som han skulde til at betale. Men hun – for hvem han havde forskrevet sig – hun skulde blot ane!

Og han spurgte sig selv: havde Du set hende *saaledes* – vilde Du da muligvis have besvaret hendes Brev og Telegram anderledes? –

Hvor havde han dog ikke i disse Aar bundet sig til det komfortable Liv – til en behagelig Nydelse af sin Frihed, den være sig nok saa parret med det Kedsommelige! Han hørte en Tid til, som